

29 maart – 2 april
Immanuëlkerk

Christelijke Gereformeerde Kerk Noordscheschut
Gereformeerde Kerk Nieuweroord-Noordscheschut
Hervormde Gemeente 'De Brug' Nieuweroord-Noordscheschut

Klachten van Christus .... *en liederen die klagen*

'Had maar geweten..' – *het lot van de stad*

'Ik heb dorst!' - *het leven stroomt weg*

'Jullie laten Mij in de steek!' - *klaag over je zonden!*

'Alsof Ik een misdadiger ben!' - *de Gezalfde gevangen*

'Mijn God, mijn God, waarom..?' - *voorgoed verlaten?*

MAANDAG

Stilte

Lied: Keer U om

Keer U om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Keer ons om naar U toe, keer ons toe naar elkaar.

Bemoediging

V: Onze hulp is in de naam van de HEER

A: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Drempelgebed

Gezang 177: 1

Leer mij, o Heer, uw lijden recht betrachten,
in deze zee verzinken mijn gedachten:
o liefde die, om zondaars te bevrijden,
zo zwaar moest lijden.

Toelichting thema Stille Week 2020

Gezang 177: 4, 7

God is rechtvaardig, ja, een God der
wraake;
en Hij is liefde, Hij wil zalig maken.
zie hier de schalen die ten volle wegen
en vloek en zegen.

Laat mij, o Heer, uw wond're wijsheid
prijzen,
dwaasheid en ergernis voor wereldwijzen,
laat mij uw kruis dat sterken zwakheid
noemen / als sterkte roemen.

Lezing: Klaagliederen 1 NBV *Eerste lied*

¹Ach, hoe eenzaam zit zij neer, de eens zo levendige stad.

Een weduwe is ze geworden, zij die groot was onder de volken,
de vorstin van de gewesten is tot slavernij vervallen.

²Heel de nacht weent zij, haar wangen zijn nat van tranen.

Er is niemand die haar troost, niemand van haar vele minnaars;
geen vriend bleef haar trouw, allen zijn haar vijandig gezind.

⁴De wegen naar Sion treuren, er zijn geen feestgangers meer.

Haar poorten liggen verlaten, haar priesters zuchten,
haar meisjes zijn bedroefd. En zijzelf: bitter is haar lot.

⁵Haar vijanden zijn heer en meester, zo zeker van zichzelf.

De HEER heeft haar dit aangedaan om haar vele overtredingen.

Haar kinderen zijn gevangen weggevoerd, voor de vijand uit.

⁶Sion heeft al haar glans verloren.

Haar leiders zijn als herten die geen weidegrond meer vinden.

Ze zijn gevlucht, van al hun kracht beroofd, voor hun vervolgers uit.

⁷Jeruzalem denkt ten tijde van haar nood en haar zwervend bestaan aan alle kostbaarheden die zij vanouds bezat.

Toen haar volk in handen van de vijand viel, schoot niemand haar te hulp; de vijanden die haar zagen, lachten om haar ondergang.

⁸Haar zware zonden maakten Jeruzalem tot een voorwerp van spot; wie haar eerden, verachten haar, nu ze haar naaktheid zien.

En zij, zij kreunt en zucht en wendt zich af.

⁹Haar onreinheid kleeft aan de zoom van haar kleed.

Dit einde had ze niet voorzien.

Ontstellend diep is zij gezonken, er is niemand die haar troost.

– HEER, zie toch mijn nood, zie hoe de vijand zich verheft.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Hoe ligt de stad verlaten (t: Ria Borkent / m. Willem Vogel)

1. Hoe ligt de stad ver - la - ten,
hoe treurt Je - ru - za - lem.
Troos - te - loos zijn haar stra - ten,
ge - bro - ken is haar stem.
Niet meer ge - min - ne - koosd,
maar hard door God ge - sla - gen
moet zij ver - ach - ting dra - gen.
Nee, nie - mand die haar troost.

¹⁰De vijand heeft zijn hand naar haar kostbaarheden uitgestrekt.

Zij moet aanzien hoe het heiligdom betreden wordt door vreemde volken,
aan wie u de toegang tot de gemeenschap had ontzegd.

¹¹Alle inwoners zuchten en steunen, op zoek naar wat brood,
ze ruilen hun kostbaarheden voor voedsel, om weer levenskracht te krijgen.
– HEER, zie mij, merk toch op hoezeer ik word veracht.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Hoe ligt de stad verlaten vers 2

*Vijanden zijn gekomen,
doorstaken Sions hart.*

*Zo is haar kroon ontnomen,
nu gaat zij in het zwart.*

*Smeek daarom of de Heer
de kinderen wil sparen,
hoe kan zijn toorn bedaren?
De doden vallen neer.*

¹²Jullie die hier voorbijgaan, raakt het jullie niet? Merk toch op en zie:
is er leed als het leed dat mij wordt aangedaan,
dat de HEER op de dag van zijn toorn over mij heeft uitgestort?

¹⁶Hierom ween ik, hierom baden mijn ogen in tranen.

Oneindig ver weg is mijn Trooster, die mij levenskracht geeft. (..)

¹⁷Sion strekt haar handen uit, maar er is niemand die haar troost. (..)

²⁰HEER, zie mijn ellende: mijn ingewanden staan in brand,
mijn hart wordt verscheurd, omdat ik zo opstandig ben geweest.

Buiten berooft het zwaard mij van mijn kinderen, binnen heerst de dood.

²¹⁻²²Hoor toch hoe ik zucht, er is niemand die mij troost. (..)

Talrijk zijn mijn verzuchtingen, en mijn hart is ziek.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Hoe ligt de stad verlaten vers 3

*Staan onheil en ellende
als muren om mij heen;*

de Here zal het wenden;

Hij breekt de hardste steen.

*O God, breek deze nood
dat wij uw liefde tartten.*

*Gij pijnigt niet van harte;
uw liefde is zeer groot.*

Evangelielezing: Lucas 19: 37-44 NBV

³⁷Toen hij op het punt stond de Olijfberg af te dalen, begon de hele groep leerlingen vol vreugde en met luide stem God te prijzen om alle wonderdaden die ze hadden gezien. ³⁸Ze riepen: 'Gezegend hij die komt als koning, in de naam van de Heer! Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!' ³⁹Enkele farizeeën in de menigte zeiden tegen Jezus: 'Meester, berisp uw leerlingen.' ⁴⁰Maar hij antwoordde: 'Ik zeg u: als zij zouden zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen.' ⁴¹Toen hij Jeruzalem voor zich zag liggen, begon hij te huilen over het lot van de stad. ⁴²Hij zei: 'Had ook jij op deze dag maar geweten wat vrede kan brengen! Maar dat blijft voor je verborgen, ook nu. ⁴³Want er zal een tijd komen dat je vijanden belegeringswerken tegen je oprichten, je omsingelen en je van alle kanten insluiten. ⁴⁴Ze zullen je met de grond gelijkmaken en je kinderen verdelgen, en ze zullen geen steen op de andere laten, omdat je de tijd van Gods ontferming niet hebt herkend.'

Psalm 42: 1, 2

Evenals een moede hinde
naar het klare water smacht,
schreeuwt mijn ziel om God te vinden,
die ik ademloos verwacht.
Ja, ik zoek zijn aangezicht,
God van leven, God van licht.
Wanneer zal ik Hem weer loven,
juichend staan in zijn voorhoven?

Tranen heb ik onder 't klagen
tot mijn spijze dag en nacht
als mijn haters honend vragen;
"Waar is God dien gij verwacht?"
Ik gedenk hoe ik vooraan
in de reien op mocht gaan,
om mijn dank Hem op te dragen
in zijn Huis op hoogtijdagen.

Overweging: 'Had maar geweten..' – *het lot van de stad*

Stilte

Meditatieve muziek: *Rosinkes mit Mandalach*

Gezang 449: 3, 4, 5

Heer, waar dan heen?
Tot U alleen!
Gij zult ons niet verstoten.
Uw eigen Zoon
heeft tot uw troon
de weg ons weer ontsloten.

Ja, amen, ja,
op Golgotha
stierf Hij voor onze zonde.

Zijn schuld'loos bloed
maakt alles goed
en reinigt ons van zonde.

God onze Heer,
wil tot uw eer
ons klein geloof versterken.
Dan zullen wij
Hem, waarlijk vrij,
volgen in goede werken.

Gebeden

Weerklank 432 Groot is uw trouw, o Heer (staande)

Groot is uw trouw, o Heer, mijn God en Vader.

Er is geen schaduw van omkeer bij U.

Ben ik ontrouw, Gij blijft immer dezelfde

die Gij steeds waart, dat bewijst Gij ook nu.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Gij geeft ons vrede, vergeving van zonden,

en uw nabijheid, die sterkt en die leidt:

kracht voor vandaag, blijde hoop voor de toekomst.

Gij geeft het leven tot in eeuwigheid.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Zegenbede (staande)

V: Zegene ons God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

A: Amen.

voorganger: pastor A. Lowijs

organist: André van Engeland

lector: Margreeth Schonewille

m.m.v. Annieke Bakker (viool)

- gelieve dit boekje achter te laten en de kerkzaal in stilte verlaten -

DINSDAG

Stilte

Lied: Keer U om

Keer U om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Keer ons om naar U toe, keer ons toe naar elkaar.

Bemoediging

V: Onze hulp is in de naam van de HEER

A: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Weerklank 432 *Groot is uw trouw, o Heer*

Groot is uw trouw, o Heer, mijn God en Vader.

Er is geen schaduw van omkeer bij U.

Ben ik ontrouw, Gij blijft immer dezelfde

die Gij steeds waart, dat bewijst Gij ook nu.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,

iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Gij geeft ons vrede, vergeving van zonden,

en uw nabijheid, die sterkt en die leidt:

kracht voor vandaag, blijde hoop voor de toekomst.

Gij geeft het leven tot in eeuwigheid.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,

iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Drempelgebed

Lezing: Klaagliederen 2 NBV-BGT *Tweede lied*

¹Ach, hoe hult de Heer in zijn toorn Sion in donkere wolken.

Jeruzalem was ooit de mooiste stad van Israël,

maar de Heer heeft de stad volledig vernietigd.

⁵De Heer was een vijand voor hen: hij verwoestte Israël.

Hij heeft de paleizen verwoest, de vestingen vernietigd.

Hij heeft in heel Juda de jammerklachten vermeerderd.

⁶De HEER heeft de omheining geslecht als bij een tuin,

en de ontmoetingstent zelf heeft hij vernietigd;

hij heeft in Sion sabbat en feestdag in onbruik doen raken,
in zijn hevige toorn heeft hij koning en priester verstoten.

⁷De Heer heeft zijn altaar versmaad, zijn heiligdom verworpen,
de muren van Sions paleizen prijsgegeven aan haar vijanden;
hun stemmen galmen door het huis van de HEER, als op een feestdag.

⁸De HEER wilde de muur rondom Sion vernietigen:
hij spande het meetlint, trok zijn verwoestende hand niet terug,
hij bracht rouw over wallen en muren, die tezamen bezweken.

⁹Haar poorten zijn ter aarde gezonken, de grendels stukgeslagen en vernield.
Nu haar koning en leiders onder vreemde volken leven,
is het onderricht van haar priesters verdwenen;
haar profeten ontvangen niet langer visioenen van de HEER.

¹⁰De oudsten van Sion zitten zwijgend op de grond,
met stof op hun hoofd, gehuld in een rouwkleed.
De meisjes van Jeruzalem buigen het hoofd ter aarde.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Lied 1003 Komt er, God, een nieuwe morgen?

The image shows a musical score for a four-line acclamation. The music is written on a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. The lyrics are written below the notes. The word 'refrein:' is written above the first line. The lyrics are: 'Komt er, God, een nieu-we mor-gen', 'als een te - ken van uw trouw,', 'wor-den wij be-vrijd van zor-gen?', and 'God, kom gauw.' The score ends with a double bar line.

¹¹Mijn ogen zijn door tranen verteerd, mijn ingewanden staan in brand,
mijn maag keert zich om – vanwege de wonden van mijn volk,
omdat kind en zuigeling versmachten op de pleinen van de stad.

¹²Ze blijven hun moeders vragen: 'Is er geen brood en wijn?',
versmachtend op de pleinen van de stad, als gewonden op het slagveld;
in de armen van hun moeders stroomt het leven uit hen weg.

¹³Waarmee zal ik je vergelijken, Jeruzalem, welk voorbeeld kan ik je tonen?

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Lied 1003 Stil is de straat (vers 2 en refrein)

2 Nie-mand een brood in de hand,
men-sen die en-kel maar vra-gen
brood voor hun knagen-de ma-gen
nie-mand een brood in de hand

refrein:
Komt er, God, een nieu-we mor-gen
als een te-ken van uw trouw,
wor-den wij be-vrijd van zor-gen?
God, kom gauw.

Waarom zal ik je gelijkstellen, vrouwe Sion? Hoe kan ik je troosten?

Wijd als de zee gapen je wonden – wie kan je genezen?

¹⁴Je profeten hebben je bedrogen met valse visioenen –
hadden ze maar je wandaden onthuld om je lot nog te keren!
Ze hebben je valse orakels verkondigd om je te misleiden.

¹⁵Allen die voorbijgaan wringen de handen als ze jou zien;
ze sissen van afschuw, schudden meewarig het hoofd over Jeruzalem:
‘Is dit nu die stad, volmaakt van schoonheid, vreugde voor de wereld?’

¹⁶Al je vijanden sperren hun mond naar je open;
ze fluiten, grijnzen en spotten: ‘We hebben haar verwoest!
Ja, dit is de dag waarop we hoopten, hiernaar hebben wij uitgezien!’

¹⁸Het hart van het volk schreeuwt tot de Heer. – O, muur van Sion,
laat je tranen stromen als een rivier, dag en nacht,
aan één stuk door; gun je ogen geen rust.

¹⁹Weeklaag in de nacht, jammer tot aan de ochtend,
stort je hart uit als water, ten overstaan van de Heer. (..)

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Lied 1003 Stil is de straat (vers 4 en refrein)

4 Niemand een lach om de mond,
men-sen met angst om de lip-pen,
o - ver - al o - gen die schrik-ken
nie-mand een lach om de mond.

refrein:
Komt er, God, een nieu-we mor-gen
als een te - ken van uw trouw,
wor-den wij be-vrijd van zor-gen?
God, kom gauw.

Evangelielezing: Johannes 19: 25-30 HSV

²⁸Hierna zei Jezus, omdat Hij wist dat nu alles volbracht was, opdat het Schriftwoord vervuld zou worden: Ik heb dorst! ²⁹Er stond dan een kruik vol zure wijn en ze vulden een spons met zure wijn, omwikkelden *die* met hysop en brachten die aan Zijn mond. ³⁰Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.

Psalm 63: 1, 2

Mijn God, Gij zijt mijn toeverlaat,
Naar U, Heer, strekt zich mijn verlangen.
Mijn hart wil niets dan U ontvangen,
die leven zijt en leven laat.
O Heer, mijn ziel en zinnen smachten
en dorsten naar U in een land,
waarop de zon verzegend brandt,-
schenk Gij mijn leven nieuwe krachten.

Eens zag ik in uw tempelhof
U in uw glorie hoogverheven,
wiens gunst mij meer is dan het leven,
mijn lippen stamelden uw lof.
Mijn leven lang wil ik U prijzen,
uw naam aanbidden, want Gij voedt
mij met uw kracht, Gij schenkt mij moed.
O Heer, ik wil U dank bewijzen.

Overweging: 'Ik heb dorst!' - *het leven stroomt weg*

Stilte

Meditatieve muziek – *Shalom Alechem*

Gezang 358: 1, 4, 6

Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet,
wil mij vergeven wat ik U misdeed;
verwerp mij niet, die op uw vrijspraak wacht,
maar troost mij met uw woord: het is volbracht.

Wie geeft het brood, dat hongerigen voedt,
waar is de bron waaruit ik drinken moet?
Gij, Heer, alleen kunt mijn genezing zijn;
voed mij en drenk mij met uw brood en wijn.

U wil ik danken, grote Levensvorst;
Gij hebt gestild mijn honger en mijn dorst.
Uw kracht, uw leven daalde in mij neer;
in uw gemeenschap wil ik blijven, Heer.

Gebeden

Weerklank 495: 1, 4 (Liedboek 859) *Schuldig staan wij voor U, Heer* (staande)

Schuldig staan wij voor U, Heer, schuldig, onweersproken.
Tel de duizendmaal dat wij U hebben ontbroken.
Zie ons aan: onze naam had Gij opgeschreven
in uw boek des levens.

Onze ontrouw hebt Gij ver achter U geworpen.
Gij verheft uw aangezicht als de nieuwe morgen.
Uw gericht scheidt ons licht, waar wij onze wegen
kiezen met uw zegen.

Zegenbede (staande)

V: Zegene ons God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

A: Amen.

voorganger: ds. A. Palland

organist: Gerrit Hilbrink

lector: Pieterneel Hepping

m.m.v. Arthur en Geertje Broekman (klarinet en contrabas)

- gelieve dit boekje achter te laten en de kerkzaal in stilte verlaten -

WOENSDAG

Stilte

Lied: Keer U om

Keer U om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Keer ons om naar U toe, keer ons toe naar elkaar.

Bemoediging

V: Onze hulp is in de naam van de HEER

A: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Drempelgebed

Psalm 69: 4, 5

Tot U, o Heer, tot U is mijn gebed,
hoor mij en kom mij met uw hulp te stude;
ik smeed U om een stonde van genade,
ik heb mijn hart, mijn hoop op U gezet.
Houd mij dan vast en wees mij toegedaan,
antwoord mij, Heer, Gij wilt mij immers helpen.
Wend U tot mij, zie mij barmhartig aan,
laat mij niet door het water overstelpen.

Verberg uw aangezicht niet voor uw knecht,
bang is het mij te moede, houd mij staande.
Gij kent mijn smaad, mijn schande en mijn schaamte,
spreek over hen die mij benauwen recht!
Nergens is troost en nergens medelij!
Gal is mijn spijs, azijn krijg ik te drinken.
Kom nader, Heer, en maak mijn leven vrij
dat mij het hart niet gans en al ontzinke.

Klaagliederen 3 HSV-BGT-NBV *Derde lied*

¹Ik ben de man *die* ellende gezien heeft door de stok van Zijn verbolgenheid.

²Mij heeft Hij geleid en doen gaan *in* duisternis, en niet *in* licht.

³Ja, Hij heeft telkens weer Zijn hand tegen mij gekeerd, de hele dag.

⁶Hij laat mij in duisternis wonen, als de doden van eeuwen her.

⁷Hij trekt een muur rond mij op, ik kan er niet uit; zwaar zijn mijn bronzen ketenen.

⁸Al schreeuw ik en roep ik om hulp, hij wil mijn gebed niet horen.

¹⁴Dag na dag moet ik het ontgelden in het spotlied van mijn volk.

¹⁵Hij verzadigt mij met bittere kruiden, hij geeft me alsem te drinken in overvloed,

¹⁶hij laat me mijn tanden stukbijten op stenen, hij drukt mij neer in het stof.

¹⁷Mijn leven is verstoken van vrede, geluk is mij vreemd geworden.

- ¹⁸Steeds denk ik: Verdwenen is mijn glans, vervlogen mijn hoop op de HEER.
¹⁹Gedenk mijn nood en mijn zwervend bestaan, de alsem en het gif.
²⁰Telkens als ik mijn lot overdenk, ben ik diep terneergeslagen.
²¹Toch geef ik de hoop niet op, want hieraan houd ik vast:
²²Genadig is de HEERE: wij zijn nog in leven! Zijn ontferming kent geen grenzen.
²³Elke morgen schenkt hij nieuwe weldaden. – Veelvuldig blijkt uw trouw!
²⁴Ik besef: mijn enig bezit is de HEER, al mijn hoop is op hem gevestigd.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Groot is uw trouw

*Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.*

- ²⁵Goed is de HEER voor wie hem zoekt en alles van hem verwacht.
²⁶Goed is het geduldig te hopen op de HEER die redding brengt.
²⁷Goed is het als een mens zijn juk draagt in zijn jeugd.
²⁸⁻³⁰Moeilijkheden komen van de Heer. Als we geslagen worden, moeten we niet terugvechten.
Als we uitgelachen worden, moeten we zwijgen.
Laten we rustig wachten en stil blijven.
Laten we diep buigen voor de Heer, misschien dat Hij ons helpt.
³¹Want de Heer verwerpt niet voor eeuwig.
³²Als hij leed berokkent, ontfermt hij zich ook, zo groot is zijn genade;
³³want niet van harte verdrukt Hij en bedroeft Hij mensenkinderen.
³⁴Dat men overal op aarde gevangenen vertrapt,
³⁵dat men iemands rechten schendt onder de ogen van de Allerhoogste,
³⁶dat men een mens een eerlijk vonnis onthoudt – zou de Heer het niet zien?

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Groot is uw trouw

*Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.*

- ³⁷Wie is het die spreekt, en het is er? Zou de Heer het niet zijn die gebiedt?
³⁸Komt uit de mond van de Allerhoogste niet goed zowel als kwaad?
³⁹Wat klaagt een mens zolang hij nog leeft? Laat hij klagen over zijn zonden!
⁴⁰Laten we ons leven onderzoeken en doorvorsen, laten we terugkeren naar de HEER,
⁴¹laten we met onze handen ook ons hart opheffen tot God in de hemel.
⁴²Wij hebben gezondigd, wij zijn opstandig geweest, en u hebt ons niet vergeven.
⁴⁸Waterbeken stromen uit mijn ogen, om de rampspoed van mijn volk.
⁴⁹Mijn ogen vloeien van tranen, zonder rust, zonder ophouden,

⁵⁰totdat de HEERE vanuit de hemel neerkijkt en mij ziet.

⁵⁴Het water sloot zich boven mijn hoofd, ik dacht: Ik ben verloren.

⁵⁵Uit de diepte van de put roep ik uw naam, HEER.

⁵⁶U hoort mijn stem. Sluit uw oor niet voor mijn zuchten en mijn hulpgeroep.

⁵⁷Altijd als ik roep, bent u nabij; u zegt mij: 'Wees niet bang.'

⁵⁸U, Heer, neemt het voor mij op, u redt mijn leven.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Groot is uw trouw

*Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.*

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Evangelielezing: Mattheüs 26: 26-35 NBV

²⁶Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam.' ²⁷En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: 'Drink allen hieruit, ²⁸dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden. ²⁹Ik zeg jullie: vanaf vandaag zal ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader.' ³⁰Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

³¹Onderweg zei Jezus tegen hen: 'Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden." ³²Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.' ³³Petrus zei daarop tegen hem: 'Misschien zal iedereen u afvallen, ik nooit!'

³⁴Jezus antwoordde hem: 'Ik verzeker je: deze nacht zul je, nog voor de haan gekraaid heeft, mij driemaal verloochenen.' ³⁵Petrus zei: 'Al zou ik met u moeten sterven, verloochenen zal ik u nooit.' Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij.

Lied: Via Dolorosa

Overweging: 'Jullie laten Mij in de steek!' - *klaag over je zonden!*

Stilte

Meditatieve muziek – Oif'n Pripetchik brennt a feier'l

ELB 203: Genade zo oneindig groot

Genade, zo oneindig groot,
dat ik, die 't niet verdien,
het leven vond, want ik was dood
en blind, maar nu kan 'k zien.

Genade die mij heeft geleerd
te vrezen voor het kwaad.
Maar ook, als ik mij tot Hem keer,
dat God mij nooit verlaat.

Want Jezus droeg mijn zondelast
en tranen aan het kruis.
Hij houdt mij door genade vast
en brengt mij veilig thuis.

Als ik daar in zijn heerlijkheid
mag stralen als de zon,
dan prijs ik Hem in eeuwigheid
dat ik genade vond.

Gebeden

Lied 207 (wijze: Gezang 192, staande)

De trouw en goedheid van de Heer
verschijnt ons elke morgen weer
en blinkt en blijft als dauw zo fris,
zolang het dag op aarde is.

O Christus, schone morgenster,
wees met uw gunst ons hart niet ver;
steek al uw lichten in ons aan,
dan kan uw heil ons niet ontgaan.

Drijf uit, o licht, wat duister is,
behoed ons hart voor ergernis,
voor blindheid en voor schande en schuld;
houd niet uw glans voor ons verhuld,

opdat wij wandelen als bij dag
en, kome wat er komen mag,
staan vast in het geloof, o Heer,
van U verlaten nimmermeer.

Zegenbede (staande)

V: Zegene ons God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

A: Amen.

voorganger: pastor A. Lowijs

organist: Gerrit Hilbrink

lector: Margreeth Schonewille

m.m.v. Ruben Kip (zang, gitaar) en Annieke en Matthias Bakker (viool en cello)

- gelieve dit boekje achter te laten en de kerkzaal in stilte verlaten -

WITTE DONDERDAG

Stilte

Lied: Keer U om

Keer U om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Keer ons om naar U toe, keer ons toe naar elkaar.

Bemoediging

V: Onze hulp is in de naam van de HEER

A: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Lied: Gezang 172: 1, 3, 4

Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is leven van genade
buiten de eeuwigheid,
is leven van de woorden
die opgeschreven staan
en net als Jezus worden
die 't ons heeft voorgedaan.

Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de dood aanvaarden,
de vrede en de strijd,

de dagen en de nachten,
de honger en de dorst,
de vragen en de angsten,
de kommer en de koorts.

Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de Geest aanvaarden
die naar het leven leidt;
de mensen niet verlaten,
Gods woord zijn toegedaan,
dat is op deze aarde
de duivel wederstaan.

Drempelgebed

Klaagliederen 4 NBV-BGT *Vierde lied*

¹Ach, hoe heeft het goud zijn glans verloren, het zuivere goud zijn kleur;
het heilig gesteente ligt op elke straathoek uitgestrooid.

²Het edele volk van Sion, kostbaarder dan het fijnste goud –
ach, niet meer waard dan een aarden kruik, dan pottenbakkerswerk.

³Zelfs een jakhals biedt haar jongen haar tepels om ze te zogen,
maar mijn volk is wreed geworden, als een struisvogel in de woestijn.

⁴Dorst doet de tong van zuigelingen aan hun gehemelte kleven,
kinderen bedelen om brood, maar niemand reikt het hun aan.

⁵Wie altijd lekkernijen aten, gaan nu als schimmen over straat,
wie gekoesterd werden in scharlaken, speuren de mestvaalt af.

⁶De wandaden van mijn volk zijn groter dan de zonden van Sodom,
dat in een oogwenk werd weggevaagd, zonder dat een hand het beroerde.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Hoe ligt de stad verlaten vers 4 (t: Ria Borkent / m. Willem Vogel)

*Goud heeft zijn glans verloren,
Gods rijkdom ligt op straat.
Sion door God verkoren
moet boeten voor haar kwaad.
Volken, wil toch verstaan:
God laat ook u betalen,
die óns niet bij herhaling
in ballingschap doet gaan.*

⁷Ooit waren Sions vorsten smettelozer dan sneeuw, glanzender dan melk,
roder dan koraal was hun lichaam, als saffier hun verschijning;

⁸maar nu zijn ze donkerder dan roet, ze worden op straat niet herkend:
ze zijn vel over been, hun huid is droog en dor als hout.

¹²Dat ooit een vijand of tegenstander de poorten van Jeruzalem zou binnengaan –
de koningen der aarde noch haar bewoners konden het geloven.

¹³Het is om de zonden van haar profeten, om de wandaden van haar priesters:
zij hebben in haar midden het bloed van de rechtvaardigen vergoten.

¹⁴De priesters en de profeten liepen als dwazen door de straten, het was alsof ze blind
waren.

Ze hadden bloed aan hun kleren, niemand durfde hen aan te raken.

¹⁵Mensen riepen tegen hen: 'Ga weg, jullie zijn onrein! Weg, weg! Raak ons niet aan!'
De priesters en de profeten verlieten Jeruzalem,
ze zwierven van de ene plek naar de andere, maar nergens mochten ze blijven.

¹⁶Niemand heeft nog respect voor de priesters en de leiders.

De Heer heeft hen uit Jeruzalem verjaagd. Hij heeft hen in de steek gelaten.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Hoe ligt de stad verlaten vers 5

*Zwart is het ons voor ogen,
van zonden zijn wij ziek.
Gij hebt ons neergebogen
in diepten van paniek.
O Here, maak dan nu
een einde aan uw woede.
Vernieuw ons zoals vroeger,
breng ons terug naar U.*

¹⁷Wij zochten naar mensen die ons konden helpen,
we zochten overal, maar er was niemand die ons hielp.

¹⁸De vijand volgt ons bij iedere stap, we kunnen ons niet meer buiten vertonen.

Ons einde is nabij, onze dagen zijn geteld, ja, ons einde is gekomen.

¹⁹Sneller dan adelaars in de lucht zijn onze vervolgers,

ze achtervolgden ons tot in de bergen, ze jaagden ons weg tot in de woestijn.

²⁰Ze namen onze koning gevangen, de koning die ons moest beschermen,
de koning die door de Heer was uitgekozen!

De gezalfde van de HEERE, de adem van ons leven, is in hun kuil gevangen,
hij in wiens schaduw wij hoopten te leven, te midden van de volken.

... Een kaars wordt gedoofd...

Acclamatie: Lied 1003 Komt er God, een nieuwe morgen? (2x)

refrein:

Komt er, God, een nieu-we mor-gen
als een te-ken van uw trouw,
worden wij be-vrijd van zor-gen?
God, kom gauw.

The image shows four staves of musical notation in G major (one sharp) and 8/8 time. The melody is simple and repetitive, with lyrics written below each staff. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are: 'Komt er, God, een nieu-we mor-gen'. The second staff continues: 'als een te-ken van uw trouw,'. The third staff continues: 'worden wij be-vrijd van zor-gen?'. The fourth staff ends with: 'God, kom gauw.' and a double bar line.

Evangelielezing: Lucas 22: 47-48, 52-54 NBV

⁴⁷Terwijl hij nog sprak, kwam er opeens een horde mensen aan. Voorop liep de man die Judas heette, een van de twaalf; hij ging naar Jezus toe om hem te kussen. ⁴⁸Maar Jezus zei tegen hem: 'Judas, lever je de Mensenzoon uit met een kus?' ⁵²Tegen de hogepriesters en tempelwachters en de oudsten van het volk die op hem afgekomen waren, zei hij: 'Als tegen een misdadiger bent u uitgetrokken met zwaarden en knuppels?' ⁵³Dagelijks was ik bij u in de tempel, en toen hebt u geen vinger naar me uitgestoken, maar dit is uw uur, het uur van de macht van de duisternis.' ⁵⁴En zij namen Hem gevangen en voerden Hem weg en brachten Hem in het huis van de hogepriester.

Lied: Psalm 2: 1, 4

Wat drijft de volken, wat bezielt ze toch?

Wat is de waanzin toch die zij beramen?

De groten staan gewapend tot de slag,
de machtigen der wereld spannen samen.

't Is tegen het gezag van God de Here

en tegen zijn gezalfde vorst gericht:

"Komt", zeggen zij, "laat ons hun banden scheuren,
tot alle macht in onze handen ligt!"

O machtigen, o koningen, weest wijs.
Laat u gezeggen, rechters zonder rede.
Vreest God den Heer en dient Hem naar zijn eis,
verheugd u bevend, zoekt bij Hem uw vrede.
Kust toch de zoon, opdat gij niet te gronde
gaat op uw weg. Te licht wordt hij getart
en kan zijn gramschap tegen u ontbranden.
Maar zalig zijn die schuilen aan zijn hart.

Overweging: 'Alsof Ik een misdadiger ben!' - de Gezalfde gevangen

Stilte

Meditatieve muziek - Miserlou

Gezang 173

Alles wat over ons geschreven is
gaat Gij volbrengen deze laatste dagen,
alle geboden worden thans voldragen,
alle beproeving van de wildernis.

Gods schepping die voor ons gesloten bleef
ontsluit Gij weer, Gij opent onze harten,
die Zoon van David zijt en Man van Smarte,
Koning der Joden die de dood verdreef.

Jezus, de haard van uw aanwezigheid
zal in ons hart een vreugdevuur ontsteken.
Gij gaat vooraan, Gij zult ons niet ontbreken,
Gij Hogepriester in der eeuwigheid.

Gij onderhoudt de vlam van ons bestaan,
aan U, o Heer, ontleent het brood zijn leven,
ons is een lofzang in de mond gegeven,
sinds Gij de weg van 't offer zijt gegaan.

Dit is uw opgang naar Jeruzalem
waar Gij uw vrede stelt voor onze ogen,
vrede aan allen die uw naam verhogen:
heden hosanna, morgen kruisigt Hem!

Gebeden

Weerklank 432 Groot is uw trouw, o Heer (staande)

Groot is uw trouw, o Heer, mijn God en Vader.

Er is geen schaduw van omkeer bij U.

Ben ik ontrouw, Gij blijft immer dezelfde
die Gij steeds waart, dat bewijst Gij ook nu.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Gij geeft ons vrede, vergeving van zonden,
en uw nabijheid, die sterkt en die leidt:
kracht voor vandaag, blijde hoop voor de toekomst.
Gij geeft het leven tot in eeuwigheid.

Groot is uw trouw, o Heer, groot is uw trouw, o Heer,
iedere morgen aan mij weer betoond.

Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven.

Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond.

Zegenbede (staande)

V: Zegene ons God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

A: Amen.

*voorganger: ds. W.J. Bakker
organist: André van Engeland
lector: Pieterneel Hepping*

m.m.v. Arthur en Geertje Broekman (klarinet en contrabas)

- gelieve de kerkzaal in stilte verlaten - u mag dit boekje meenemen -

GOEDE VRIJDAG

Klaagliederen 5 NBV-HSV *Vijfde lied*

- ¹Gedenk, HEERE, wat ons is overkomen, merk toch op, zie onze smaad:
²Ons eigen land is de vreemdeling toegevallen, ons bezit de buitenlander.
³Wij zijn wezen zonder vader, onze moeders zijn weduwe geworden.
⁴We moeten betalen om ons eigen water te drinken, en ons hout moeten we kopen.
⁵We worden op de nek gezeten, we worden afgebeuld, ons wordt geen rust gegund.
⁶We zochten steun bij Egypte, vroegen Assyrië om voedsel.
⁷Onze voorouders hebben gezondigd; zij zijn er niet meer, nu dragen wij hun schuld.
⁸Slaven heersen over ons, en niemand die ons uit hun greep verlost.
⁹Bedreigd vanuit de woestijn halen we de oogst binnen, met gevaar voor eigen leven.
¹⁰Onze huid gloeit als een oven, door de koorts van de honger.
¹¹Vrouwen hebben ze verkracht in Sion, meisjes in de steden van Juda.
¹²Vorsten hebben ze opgehangen, de oudsten worden geminacht.
¹³Jongemannen moeten molenstenen torsen, jongens wankelen onder een last van hout.
¹⁴De oudsten zijn verdwenen uit de poort, de jeugd staakt het snarenspeel.
¹⁵De vreugde is verdwenen uit ons hart, onze reidans is veranderd in rouw.
¹⁶De kroon is van ons hoofd gevallen. Wee ons, wij hebben gezondigd!
¹⁷Dit is wat ons hart zo ziek maakt, en onze ogen troebel:
¹⁸dat de Sion nu een woestenij is, dat vossen er ronddolen.
¹⁹Maar u, HEERE, zetelt voor eeuwig, uw troon staat vast van geslacht op geslacht.
²⁰Waarom zou u ons voorgoed vergeten, ons voor altijd verlaten?
²¹HEERE, bekeer ons tot U, dan zullen wij bekeerd zijn! Vernieuw onze dagen als vanouds.
²²Want zou U ons geheel en al verwerpen? Zou U zozeer op ons vertoornd zijn?

Evangelielezing: Marcus 15: 27-34, 37-39 HSV

- ²⁷En zij kruisigden met Hem twee misdadigers, een aan *Zijn* rechter- en een aan Zijn linkerzijde. ²⁸En het Schriftwoord is in vervulling gegaan dat zegt: En Hij is onder de misdadigers gerekend. ²⁹En de voorbijgangers lasterden Hem en schudden hun hoofd en zeiden: Ha! U Die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt,
³⁰verlos Uzelf en kom van het kruis af! ³¹En evenzo spotten ook de overpriesters, samen met de schriftgeleerden, onder elkaar en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. ³²Laat de Christus, de Koning van Israël, nu van het kruis afkomen, opdat wij het zien en gaan geloven. Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem. ³³En toen het zesde uur gekomen was, kwam er duisternis over heel de aarde, tot het negende uur toe. ³⁴En op het negende uur riep Jezus met luide stem: ELOÏ, ELOÏ, LAMA SABACHTANI, dat is vertaald: Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? ³⁷En roepend met luide stem gaf Jezus de geest. ³⁸En het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden. ³⁹En de hoofdman over honderd die daarbij stond, tegenover Hem, en zag dat Hij zo roepend de geest gegeven had, zei: Werkelijk, deze Mens was Gods Zoon!

